

SZERKESZTŐI IRODA
és kiadóhivatal: Püsp. Lyc.
nyomda. Küldemények ide
intézendők.
Megjelenik a lap minden
szerdán.

GYULAFEHÉRVÁR

ELŐFIZETÉSI DÍJAK:
Egész évre 4 frt. Fél évre 2
frt. Negyedévre 1 frt.
Füves szám ára 8 kr.
Hirdetési díjak: Egy négyzet
centim. tér ára 4 kr. Bélyegillet-
tek minden hirdetés után 30 kr.
Nyilvánt. sora 25 kr.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETLAP.

Szinészetünk.

1792 november 11-én tartotta első előadását a nemes ifjabbok és leányokból alakult színtársulat, és a mint bebizonyult, hogy a társulat tagjait a hazafias kötelességérzettel választott pályára nem csupán lelkesedés, de a valódi hivatás is vezette, az erdélyi országgyűlés elhatározta a kolozsvári színház felépítését, és ebben a nemzeti szín művészetnek állandó-sítását.

Az erdélyi színészet alapja megvolt vetve, mint kezdeményező Erdély állott elő, — megmutatva azt, hogy az a nyelv, melyet ő már törvényhozásába is be vett, képes nemcsak a nemzeti irányt fejleszteni, — nemcsak a nemzet létét fenntartani, hanem az irodalom és színészetterén magának helyet foglalni is.

Mig az anyaország küzdelmet folytatott, mig annak vezérei Pozsonyba göresösen ragaszkodtak azon nyelvhez, mely sem nemzetünknek, sem a szomszédnépeknek nyelve nem volt, mig amott a magyar nyelv a jobbágy által tartott fenn, s mig egyes megyék Erdély után kezdeményezést nem tettek, azon ideig a latin nyelv volt az, mely annak törvényhozási nyelve gyanánt elfogadhatott, itt meghonosulva nem csak, de már kultiválva találjuk ezt.

Mig az anya ország csak egy pár évtizeddel később képes közadakozásból Thalia papjai állandó színházat építeni, Erdély országgyűlése járul hozzá nemcsak, de kezdeményez, és létesíti, megtestesíti határozatát azzal, hogy az állandó színházat felépíti Kolozsvár azon helyén, melyen ma is áll. —

Diszesebbnek kellene lennie ma már, egy század múlva, de ha az épület nem is diszes annak emléke. —

E monumentum fenn hirdeti ma is Erdély országgyűlésének azon bölcs belátását, mely a nyelvet mivelni, ezt fejleszteni jónak hasznosnak, sőt szükségesnek találta; — tett és elkövetett mindent, hogy az fejleszhető legyen: Nyelvében él a nemzet. —

S akkor, a midőn az anyaország országgyűlésein a magyar nyelv tanácskozások még indítvány tárgyát sem képezték — Erdély folyton haladott, imaházat épített a végből, hogy ott nemcsak nyelve, de a nemzet egyes történelmi adataira vonatkozó rész is a népközött megtartva, megörökítve legyen. —

És Thalia papjai nemes hivatásuknak megfelelték. —

Meghódították az anyaország fiatalságát, harcot idéztek elé, — vándorbattal kezükbe mindenütt győzelmet vitak ki, — nem idegen hanem honfiai keblek fogadták őket — s így nem csoda, ha fáradságteljes munkálkodásuk legyőzte az azon időben s különösen a jelen század elején vívott irodalmi harcot és a magyar nyelv mint győztes foglalta el azon tért mindenütt, a melyet elfoglalnia már előbb is jogosítva volt. —

Ha nem is tulajdonítjuk az egész győzelmet a magyar színészetnek és ha egyedül hatgatva ő magára, — oly gyors fejlődés nem is állott volna be, minden esetre nagy rész a győzelemből őt illeti.

Az erdélyi színtársulatból kibocsátottak juttatták győzelemre azon hazafias ügyet, mely

ben az uttörés munkája az anyaországba is megkezdődött, s e társulatunk nem csekély tagja bir ma is maradandó emléket. —

És most 100 év múlva azon elődöknek, kik akkor alapját vetették meg a színészetnek, méltó utodai kívánják leróni a kegyelet emléket

1892 November 11-ki ünnepély lesz hivatva megörökíteni a magyar színészet száz éves fennállásának történelmét. —

S valamint száz évvel előbb a közéleti nagyságoktól kezdve az egyszerű diákiig — mindenki örömet hozta meg a maga szellemi vagy anyagi áldozatát, úgy hisszük most is szívetni fognak a nemzet fiai kegyeletüket e kiváló és fontos ünnepély alkalmával leróni.

Tanúgy.

Nőnevelésünkről.

Tanulmány.
Írta: **Ozsváth János.**
(Folytatás.)

4. A nő életvezérlése veleszületett természeténél fogva az, hogy mint a család lelke, mint anya, feleség és házi asszony helyét lelkiismeretesen betöltse. Mielőtt az erkölcsi akarat nevelését röviden érinteném, meg kell jegyeztem, miszerint — tekintettel az éppen fölébb említett magasztos célra — én a nőnem nevelését illetően az összes lelki tehetségek között legfontosabbnak tartom az erkölcsi akarat nevelését. Az erkölcsi akarat, szabadakarat az, mi az embert emberré teszi, s mert tagadhatlan, hogy a nő is ember, ezt, t. i. az erkölcsi akarat nevelését és nem a kedélyt veszem, — mint legtöbbször teszik, — középpont gyanánt.

Az akarat az érzelmekkel, a kedélyvel közös külfökből származik s mivel a nőnem érzelmvilága általában élénkebb, mint a férfiené, e lelki tehetség

Az özvegy erre komolyan így válaszolt:

Kedves barátom, ha ön éppen tenni akar valamit, sokkal fontosabb dologra kérem fel. — Egy szeszély az egész, hisz ön tudja, az özvegyeknek szeszélyei szoktak lenni. — Nos tehát! Nézze itt van egy arany ásó ezt fogja a kezébe. Aztán ki fog menni a jázmin-mezőkre, a jázmin mezőkben van egy sirdomb, a sirdomb alatt egy sarkophágés abban egy hulla, a férjem hullája.

Ezt a hullát emelje ki a koporsóból és fektetdék a helyébe, aztán várakozzék ott csendesen, mozdulatlanul míg én oda nem megyek. —

A regényíró alig várta már, hogy az arany ásóval kifuthasson a tereből.

Jött a léghajó-monitor kapitány, ez mindjárt így kezdte:

Cukros mandula! Hallotta már úgy hiszem Abdul Mohamed híret, aki egy tevéen az égbe lovagolván a hold felét az ujjába dugta és lehozta a földre, — nos hát csak egy igenlő intés és én a léghajó monitorral behozom a hold másik felét is.

Hiszek a szavának, ámde én kedvelem az ábrándos holdat, ezért kérem ha csak lehet álljon el a szándékától. — Lássan csak — jobban tanúságot tehetne bátorságáról, ha szavamra hallgatna.

Itt van két hosszú karos gyertyatartó, ezeket fogja a kezébe, ezt a csipkés papi inget pedig öltse magára, aztán menjen ki a jázmin mezőkre, ott találni fog egy nyitott sirt, ott álljon meg az égő gyertya lángokkal, míg oda nem megyek.

A léghajó monitor kapitány szóval távozott. Harmadszor érkezett a nazarénus püspök, csupa mosolygás volt az egész ember.

Angyal drága! minelt őszentsége, — én magát... nagyon tisztetem. — Képes volnék magácskáért löszörrel lekötöni a nyakamat, s úgy leszárítani a fejemet, mint egy szömölcsöt! Mit szól hozzá?

Az özvegy néma maradt.

Kedves kis püspököm! — szólalt meg kis vártatva az özvegy, — mostanában engem gonosz álmok gyötörnek.

TÁRCZA

Mit tegyek hát?

A szív azt mondja, hogy maradjak;
Az ész azt mondja, fussak el...
Mért is bánssz oly kiméletlen
Szegény árva szívemmel? . . .

Egyszer boldog kéjtengerbe
Ragadod a szívemet,
S néha megvetsz — gyűlölettel . . .
. . . Hogy ismerjem szeszélyed?

Lásd száz nő is, kérve, kért már,
Esengett a szívemért;
És én gondatlan elvetém,
Most látom, hogy — semmiért!

Mit tegyek hát? — Taníts meg rá?
Szerelmed, hogy nyerjem el?

A szív azt mondja, hogy maradjak;
Az ész azt mondja, fussak el.

Mese egy szép asszonyról.

Írta: P. K.

Hol volt, hol nem volt még az „Emmauson“ is jóval túl volt egy óriás tündér város; myriád arany kupolán a rózsaszínű hájnal fénye derengett, rozsbabókrain fekete, és lilaszín szirmu rózsák illatoztak; gyümölcs-fáin, az egyik oldalon tűzpirosbélű narancs, a másikon arany alma, a harmadikon huzós vadkörte termett; a tarjagos fellegekben kábitó parfüm permetetezt; minden ember regény és tárczairónak, bölcsésznek, vagy logalább is notáriusnak született itt, de ami mindenütt egyforma szokott lenni ezen a sárteken, az itt is csak egyforma volt: az asszony.

Az óriás tündér város legragyogóbb palotájában élt

itt egy özvegy gyászba borulva buskomóran. Szép volt és kedves. — Elragadó teremtés. — Csábos arczára a bú érdekes halványágot lehel s szeméinek kékes színezete ábrándos kitejezést kölcsönzött tekintetének. —

Ezt az asszonyt, ki fekete lepelbe burkolta karcsu tíztes tagjait, a bú, a bánat még szebbé még elragadóbbá varázsolta, s a rózsaszínű hájnal fénye, mely az arany kupolák ivezetén végig siklott a legszebben szikrázott abban a könnyesebben, mely árnyékos pilláin rezgett.

Nap nap után szomorubb, komorabb lett az asszony. Alig evett volt valamit. A hű lakáság, cselédség rossz előérzeteken soppánkodott.

Az egész palotába tanyát ütött a buskomorság, az illatos termekben sohaj járta, s a bolyhos szőnyegekben mint fűvön a harmat ragyogott a könnyesepp.

Az özvegy férjének volt négy bizalmas kebelbarátja: egy regényíró, egy léghajómonitor kapitány, egy nazarénus püspök és egy negyedik, aki se regényíró, se léghajómonitor kapitány, se nazarénus püspök nem volt.

Mind a négyen — hiszen ez erkölcsi kötelességtük is volt, — hozzá láttak az özvegy vigasztalásához. Csiklandós szavakat is susogtak a fülébe, persze mind a négyen, ami bizonyos tekintetben nem lett volna erkölcsi kötelességtük.

Aztán meg badar dolgokat is beszéltek, mint a szerelmesek, lehet mert ők is azok voltak. Kitudná azt megmondani?

Egyszer egy sötét este sorba magához hívatta az özvegy vigasztalóit.

A regényíró mint első így szólott hozzá:

Égi tünemény! Abu-ben-Jusuf-Scheich-Nizam-Eddin a tíztes perzsa költő, ki az „Iszkender-nahmát“ 40 fok forró kádfüldében krampampulit iva írta meg szerelnesének dicsőítésére, elhalványul az én művem mellett, melyet únról fogok írni egy jégűtő bárkában aludt tejjel élve. — Csak egy röpke szó, s én azonnal hozzáfogok!

fejlesztése annál több gondot igényel, mert valamint az érzelem, a kedélynek vannak árnyoldalai: úgy az akaratnak is lehetnek és vannak fattyúhajtásai.

Es tagadhatlan az, hogy éppen ezen fattyúhajtások az oka a legtöbb boldogtalan házasságnak szóval az a baj, hogy a legtöbb nő igen sokat és a legtöbbször lehetetlent akar, mi a nő gyengébb idegrendszerének és feltételesebb gondolkodásának következménye. De hát a nőnek nem szabad akarnia? Igen, szabad; de megfontolva. S ha így akar valamit, bizonyosan eredményhez jut.

Hogy egy nő magasztos hivatását betölthesse, s így családjának őrangyala lehessen, feltétlenül szükséges, hogy a női főerények, u. m. a türelem, szelidség, engedékenység és az ezek alapjául szolgáló önmegtartózkodás birtokában legyenek.

„A türelem elviseli azt, amit megváltoztatni lehetetlen; a szelidség lefegyverzi a férfi szigorúságát, szívtelen bánásmódját; az engedékenység okosan kikéri minden összeütközést, az önmegtartózkodás pedig azon női erény, mely miundekek gyakorlásához megadja a szükséges lelki erőt.”

Az ezen erényekkel felfegyverkezett nő hivatása magaslatára emelkedvén, igazi őrangyalává lesz családjának, ki, ha küzdelmekben elfáradt férje indulatainak néha még türelmetlen hangon adna is kifejezést: azt úgy fogja fel, mint kis felhőkét, mely családi boldogságának kék egét alig homályosítja el pár percig. Az ezen erényekkel, nő meg a nyugodt megfontolással felfegyverkezett nő még a legridegebb, legremesebb természetű, daczos és szenvedélyes férjet is lefegyverzi, — ha természetes tisztaságát, szívóságát szeliden, gyengéden nyilvánítja, — míg a hivatása magaslatára fel nem emelkedett nő: valóságos Lucifer ott, hol angyalnak kellene lennie.

Igen természetes, hogy a női főerények elsajátítása kellő ismeret, hosszas szoktatás és gyakorlás ered

Ugyan-ugyan!

Képzeld csak, minden éjszaka úgy rémlik, hogy gonosz szellemek felhantolják férjem sírját, s égő gyertyákkal állanak a fejénél. Tegyen meg nekem egy kis szívességet, hisz én mint nazaréus könnyen elbánnhatok, velök. — Itt van egy bambus nád pálcza, . . . a többi tudja, — egészen oda bízom. Ha egyet a gonosz szellemek közül ide fog hozni, — a kezem lesz a jutalma.

A püspök szeméi szikráztak a dübötől, s a bambusz nádot morokra fogva, nagy léptekkel távozott a terepből.

Végre jött a negyedik házibarát, — komolysága, szótalanossága kissé idegessé tette az özvegyet. — Mélyen meghajolt az özvegy előtt, leült egy karosszékre és malmot játszott az ujjaiával. Néma csend következett be, egyik se akarta megkezdeni a beszédet. Az özvegy idegesen izgett-mozgott a kereveten és látszott rajta, hogy nem tudja elpalástolni zavarát. Valami tervet forgatott firtós fejcsékéjében, — Félt, hogy nem fog sikerülni.

Kedves barátom, szólj elhaló hangom, — én úgy látom nem is kíváncsi arra, hogy miért hívtam ma magamhoz?

A férfi csak malmozott az ujjaiával.

Egy kis bohó szeszélynek kell, hogy magát alávesse, ha azt akarja . . . hogy stb. stb. különben elmondom röviden. Egy pálczával álljon ki a kapu elé, s ha valaki be akar jönni náspálgolja el amugy Isten igazában.

Asszonyom! Elvem az, hogy az asszonyt semmi féle szeszélyt ne teljesítem.

Sajnálom, — kérelmének nem tehetek eleget.

A szép asszony piros ajkaiba harapott s rendkívül elpirult.

Ugy végeztünk! — rebbegett az asszony s ujjával az ajtóra mutatott.

A férfi nyugodtan felállott a székről s az ajtó felé sietett, melyet megjelöltek neki.

De az ajtó be volt zárva. Mikor azonban a másik ajtó akart távozni, a melyen tulajdonképp jött, a szép asszony egy vipera gyorsaságával fordította el a kulcsot Sapist! es a kulcsotbedugta a kebelébe. — Hogy mi történt azután, máskor fogom elmesélni. Eddig tart a szép asszony meséje.

* * *

De mi történt a regényíróval, a léghajó monitor kapitányával és a nazaréus püspökkel? — Kérde bizonnyára a nyájas olvasó. — Talán bizony teljesítették a szép asszony kívánságát? Hogy is lehet illyesmit feltenni? Ók bizony bekönyözköltek egy kávéházba s tanakodtak, hogy a tündér városban üresedésbe került és 2,000,000 bókkal dotált főjegyzői állást kivel töltsék be. — Mondja aztán valaki, hogy nem okos emberek voltak.

ménye. Mivel pedig ezen főerények a nő s evel a család és az emberiség boldogságának főtenyezői, lemondhatjuk: miszerint legyen nevelésünknek egyik fő célja oda hatni, hogy a nyugodt megfontolás, rendszert, takarékoság, háziasság, házi munkásság, külső kellem, stb. gyakorlása által, — melyekben a főszerepet az anyáknak kell játszani, — lehetőleg minden nő a női főerények birtokosa s evel következetes jellemű legyen.

Altalában szólván, ideális, nagyon ideális cél; de, mert csakis az ily nőktől várhatni, hogy oly gyermekeket nevelnek, kik a szülőktől öröklött testi és lelki épiséget és szépséget megtartani és kamatoztatni képesek, mert csakis az ily családanyák eszközlik azt, hogy erősek legyenek testben és lélekben a gyermekek, az ifjak, a férfiak, a népek és hatalmas legyen a nemzet (Molnár L.); főleg említett főfőcél, mint olyat, melyre minden erőnkkel törekednünk kell, fű kell tartásuk. E tekintetben kell nevelésünk emelését illetőleg legtöbbet várnunk és tennünk.

Mielőtt tovább mennék, fájdalommal kell kijelentsem, miszerint a női főerényeknek leányaink által való elsajátítását igen nagyon, mondhatnám, legtöbbször akadályozza korunk túlhajtott udvariassága s az evel karöltve járó divat. Hiszen oda jutottunk ma, hogy társas összejövetelek alkalmával minden 14—15 éves leányka „kedves nagysám” s a 8—9 éves leányka is, ki először jelenik meg kedves mamájával a táncziskolában (!), görbén néz azon tánczosára (!), ki egyszerűen nevére merészi szólítani s nem tiszteli meg a maga felfogása szerint — az őt jogosan megillető „kedves kis nagysám”. avagy „édes kisasszonyka” megszólítással, s hogy többet ne említsék, az ezen nevelésig félszeg „udvariasság”-ból eredő hiúságot a legtöbb anya nemhogy kiirtani igyekeznék gyermeke lelkéből; de sőt hova tovább mind inkább melegen azt úgy, hogy mikor már haja kellőleg megnőtt, nagyon sokra ráillik ezen közmondás: „Hosszú haj, rövid ész.” De ez már így van s addig, míg — mint korunkban — külsőségekben keressük és találjuk meg a szépet, a műveltséget s a belső tartalomra vajmi ritkán tekintünk: mindig is így lesz.

Az ember magában egyesíti az egész érzelmi mindenséget, a szellemivel együtt s ezért mondják a bölcsek, hogy az ember kis világ a nagy világban. S valamint igaz ez, úgy igaz az is, hogy az embertan ismeretén alapuló neveléstudomány az, mely magában foglalja, mely alapja a többi ismereteknek. És bár ezt Kölcseink és a többi bölcseink régen elismerték: valóban csodálatos, hogy nevelésünknek még ma is oly kevés, — majdnem semmi gondot sem fordítanak az embertan ismeretén alapuló neveléstudományra, melyre pedig minden nőnek, de különösen egy jó anyának elkerülhetlen szüksége van. Hiszen a nevelés tan által ismeri meg az emberben az embert s ezáltal képeztetik oda, hogy mint anya lelkiismeretesen és öntudatosan járjon el kisdede testi és szellemi erőinek fejlesztésénél. Ezért igen üdvösnek tartanám, ha polgári leányiskoláink tantervébe — bár dióhéjban — a neveléstudomány még más tárgyak rovására is felvételnek, s ha olvasó könyvték felteendő hazánk és a külföld történelme legnevezetesebb nőalakjainak élet és jellemrajzát; hadd segítették ezek által leányaink magasztos hivatásuk öntudatára és az iránti lelkesedésre!

5. A vallási igazságoknak megismerése úgy, amint azt Üdvezítőnk tanította, elkerülhetlenül szükséges minden nőre nézve; hiszen a nőnem van különösen arra hivatva, hogy mint a család lelke, mint főnevelői tényező az Istenfélelmet, az emberszeretetet gyermekei szívébe beleoltsa s ezáltal magzata erkölcsi életének irányát megszabja.

Nincs szándékomban, hogy a vallásos nevelést behatóbban érintsem; de mindazonáltal nem tehetem, hogy annak egy ferdességéről meg ne emlékezzem, mert meggyőződésem szerint ez a korunkban oly nagyon hirdett és sok részről elismert „vallástalanság” főoka. Ertem a vallástalanság, hitoktatók nagy részének (Tisztelet a kivételeknek!) azon eljárását, mely szerint a hittan tanításánál lehetőleg minden alkalmat felhasználnak arra, hogy a más felekezettelket kigunyolják s azokat a még való igazságot felfogni képtelen gyermekek előtt pellengekre állítsák. Az ilyenek nemhogy építenének; de azt is lerombolják, amit az anya, a család már felépített; az ilyenek nem a vallás hatalmas dombja körül szülőgödött, nem vallási igazságokat csepegtetnek növénydeik szívébe, hanem a keresztény vallás elveivel homlokegyenest ellenkező hamisságot! Bűnt, nagy bűnt követnek el, melyért majdan Isten ítélő széke előtt veendik el méltó jutalmukat. Hiszen a keresztény vallásnak alapja a szeretet, s a ki az ellen vét, vétkezik. És hányszor inkább vétkezik akkor, midőn a még zsenge gyermeki szíve tilteti át a szeretetlenséget, a gyűlöletet. De vajjon mikor emelkedünk azon fokra, hogy a magunkét szeressük és a másét tiszteljük . . .

IRODALOM.

* **A bukaresti román liga**, a román sajtó s a mozgósított oláh ifjuság az utóbbi években mindent elkövettek, hogy Europa figyelmét a magyarországi oláhságra vonják, hazug és képtelen vádakkal illetve nemzetünket, melynek úgy politikai, mint culturalis téren csak hálával tartozhatnak.

A nemzeti név becsülete feletti örködés első sorban az államot illeti ugyan, de a hazafias társadalomnak is kötelessége sorompóba lépni a nemzet ellenségével szemben.

Ilyen kötelesség előtt állunk most, mikor az oláhok egy csomó pamfletet röpítettek szét Nyugat-Európában, leplezett s az európai társadalmak előtt ismeretlen célok érdekében hajszolva a sikert, melynek egyik eszközéül tekintik a külföld jóhiszeműségének mesteres kihasználását.

A magyar társadalom egyik fontos feladata az oláh kérdést nem panaszos polemikával, de a tudomány komoly eszközeivel tárgyalni és oda törekedni, hogy a külföld a kérdés egész mibenlétéről történeti, nyelvtudományi, néprajzi és culturalis szempontból tiszta és igaz képet, objectiv ismeretet nyerjen.

Ha végig tekintünk a külföldi nagy irodalmakon, a franczián, olaszon, németen és angolon, szembejövő, hogy az oláhságra vonatkozó aránylag kis irodalom jó része alig különbözik az oláh nemzeti irodalom állapotától, mely — alig kell mondanunk — ma tudomány számba nem is vehető többé. Egy Roesler, Tomaschek, Miklosich idevágó nagybecsű munkáján kívül még a német irodalomban is alig van valami számba vehető. A kérdés szövevényessége és nehezsége, a szemléltetés távolsága, melyből a külföldi tudós az oláhságot tanulmányozhatja: olyan tényezők, melyek egy Jungnak, Kiepertnek, sőt a nagy Mommsennek is korlátokat emelnek, hogy az oláhság történetét a maga igazi műveltségében látnassa.

A francia irodalomról alig szólhatok. A francia irodalomban egy pár oláh forrásból dolgozó vagy éppen oláh író tollából származó könyv és tanulmány az egész, a miből a művelt közönség az oláh kérdéssel tudomást szerezhet s a melynek kalauzolása mellett interpretálhatja magának azt a sok zavaros históriát, a mit a bukaresti liga pénzén megjelenő kiadványok (memorandumok) elébe tárnak.

S ez a legnagyobb baj, hogy a külföldi tudományosság elavult doctrinák alapján állva, maga támogatja az oláh tendenciákat. Ezen kell változtatnunk.

Mindenekelőtt a német közönség volna az, melylyel a magyar irodalomnak ezen a téren kifejtett komoly és becsületes munkáját meg kell ismertetnünk. Meg kell jelenni egy kitűnő magyar munkának, mely egyedül öleli fel az oláh kérdést egész terjedelmében és egyedül alkalmas arra, hogy Jungnak, Kiepertnek hatását ellensúlyozza a németeknél.

Dr. Réthy Lászlónak, a magy. tud. akadémia tagjának két kiadást ért könyve: „Az oláh nyelv és nemzet megalakulása”-ról olyan munka, mely annak idején méltó feltűnést keltett úgy mélyreható kutatásai, mint tárgyalásának meggyőző ereje által, s melyről, mint ilyenről függetlenebb gondolkodású román írók is nyilatkoztak.

Ezt a munkát a szerző engedelmével anyagi érdek nélkül, sőt áldozattal, egyedül az ügy iránti lelkesedésből németre fordítottam és mindent megtettem, hogy a német könyvpiacon még ebben az évben megjelenhessen.

Egy világhírű német cséggel léptem egyességre, mely a kiadás feltételéül csak azt kötötte ki, hogy neki 600 előfizetőt biztosítsak.

En tehát kibocsátom a gyűjtőleveket abban a biztos reményben, hogy a hazafias magyar társadalom meg fogja ragadni az alkalmat és lehetővé teszi nemes áldozatkészségével annak a munkának megjelenését, mely végre szét fogja rombolni az oláhok tömérdek hazugságból felépített légyárát.

Egy példány ára 1 ft 80 kr. A ki példányát nem akarja átvenni vagy több példányra fizetendő, kérem ezt az átengedési rovatban jegyezzei, hogy az ekként rendelkezésünkre maradó példányokat azoknak az egyesülteknek, lapoknak küldhessük el, melyeknek felvilágosítása még saját költségünkön is nemcsak érdekünk de egyenest kötelességünk.

Az előfizetések kizárólag nekem adandók át, valamint az érkezendő példányokat is én fogom szétküldeni. A gyűjtés vége f. évi november 1-e. Ha, a mit csaknem hibetetlennek tartok hazafias közönségünknek, a 600 előfizetőt nem sikerül addig összegyűjteni, minden aláíró postautalványval fogja pénzt visszakapni.

Budapest, IV., Lövészutca, 18. l. em. 9. 1892

Zarándy A. Gáspár.

* **A német szépirodalmi lapok** ellen, melyek még mindig óriás számban özönlnek el hazánkat, erős küzdelmet folytat a „Magyar Nők Lapja”, a melynek legújabb (42-ik) száma is arról tanuskodik, hogy a hazafias törekvésben a legjobb írók támogatják. Gyönyörű költemények vannak e számban Zempléni Árpádtól, Kulcsár Ferencztől, Pajor Istvántól, Erdekes Az új köpeny Komor Gyulától; „Leánynező” elbeszélés B. M.-tól „A miről beszélnek” Omegától; „Az utolsó elbe szelés” Brankovics Györgytől; „Modern asszony” Turgony Endrétől; „Kurucz szép asszonya” Kovács [Laurától]; „A cselédkérdés”; „Arany háló” regény [Vörös Juhannától. stb. sziv nemesítő olvasmányok vannak a havonként megjelenő „Lugas” című gyermeklap mellékletében is. Azonfelül bayonkint „Tükör előtt” cz. divat mellékletet is adunk. Midőn „Magyar Nők Lapját” a legmelegebben ajánljuk olvasóink pártfogásába, megjegyezzük, hogy mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mindazoknak, kik eziránt hozzá (Budapest, Kishíd utca 9.) levelező lapon fordulnak.

Levelezés.

Tisztelt Szerkesztő ur!*)

Becses lapja működését figyelemmel kísérem és érdekelt a lap azon száma, mely az író és olvasó községhez egyaránt volt intőzve.

Szíveskedjék e tárgyban szerény véleményemet meghallgatni, esetleg közzétenni.

A gyakorlati életben mindig a latin közmondás uralkodott: do, ut des; facio, ut facias.

Ezen önző elv alól önkára nélkül az idealista író és lapszerkesztő sem vonhatja ki magát.

Ha valakinek szüksége van egy lovas fogatra és módja van azt fentartani, de többre sem szüksége, sem módja nincs, hiába kínálunk neki négyes fogatot megvételre.

Viszont egy lokomotív elbir 50 kocsit, de 200-at nem.

A lapra vonatkozó conclusio ebből az, hogy ha a „Gyulafehérvár“nak nem volna elég írója a hetenként egyszer megjelenő lapra, jutni fog talán a havonként 2-szer megjelenőre.

Viszont, ha a közönség nem tud megfizetni évenként négy frtot helyi lapjért, talán meg fogja birni az évi egy frtot, ha a lap 2 hetenként vagy épen havonként fog megjelenni.

Arányba kell hozni a keresletet a kínálattal.

A végén egy lap eladása, az előállítására szükséges kéziratanyag megszerzése ügyletek, melyekre a kereskedelmi elvek ridegen alkalmazhatók.

A vidéki lapok a közjóért szükségesegek, de rendszerint a szükség mérvén tül számban és tulongul gyakori időközökben jelennek meg, a niveau hátrányára, mert áldozatot hozni egy lapért a hatóságok még nem hoznak, még nem érzik eléggé hasznát, szükségét, míg ez nem történik, a tönyleges szükségre kénytelen a szerkesztő szoritni azt, mit nyujt.

Keveset, de jót szeret a közönség, olesón.

Nagy-Enyed, 1892 okt. 25.

tisztelője

Dr. Winkler Albert.

*) Tekintetes Dr. Ur!

Mindenek előtt fogadja köszönetünket azért, hogy lapunkat eddig is becses pártfogásába részesítette.

Azonban megengedi megjegyezni azt, hogy lapunkban megjelent közérdekű felszólalásunk egyes félre magyarázott helyeit tisztázzuk.

Mint minden vidéki lap, így a miénk is reménybeli munkatársakkal bővelkedik.

Sok az olvasónk, kevés a munkásunk. — Szóval úgy vagyunk mi, mint némely megye szónokai, kiknek a megye többsége a tapsoló és a megye kisebbsége csak a pártoló közönségük, — vagy az a zenepártoló, ki egy másiktól moll és dur jegyű hangjegyeket kért és válasszul kapta: a moliból elég az einmol, zweimol, dreimol, a durból pedig a kandur, pandur, mundur és így mitsém küldött.

Ez minden helyi lapnak a sorsa. — Először fenn hirdetik, hogy a lapnak meg kell maradnia — de további pártfogásba nem részesítik.

Mi mindazonáltal nem panaszkodunk azon, hogy lapunk kevés anyagi pártfogásba részesül, mi csak azt ohajtjuk, hogy szellemi termékünk legyen.

Nem osszuk azon nézetet, hogy a helyi lapok nem állanak oly magaslaton, mint mások, nem pedig azért, mert kellő munkaerővel minden vidék sőt város képes oly lapot előállítani, mely társadalmilag helyét megállja.

Lapunkat nem kínáljuk, más szempontok vezérelnek minket arra, hogy e lapot fentartsuk.

Azon körülmény, ha a vidéki lapok két hetenként jelennének meg, mit sem változtatna ezek sorsán, — a munkatársak, mert díjazni őket nem lehet épen nem dolgozónak.

Lapunkat további pártfogásába ajánljuk. — Tisztelettel a Szerkesztőség.

NAPI HIREK.

Gyulafehérvár, 1892 október 26-án.

— **Egy fénykép.** Öszinte barátságának jeléül nem adhatott át az asztaltársaság Zsakó István kir. ítélő táblai bíró urnak egyebet, mint azon arckép csoportot, melyet e hó 24-én délután készítettett el. — Azon hosszú idő alatt, a míg városunkba lakott, mint polgár és mint hivatalnok egyaránt szeretve mindenkitől, megszoktuk őt körünkbe látni, s nem lehet zokon venni senkitől azt, ha mégis tudva, hogy előléptetett hivatalába, tudva, hogy mint az igazságszolgáltatás terén kipróbált erő a felsőbb hatóságnál szintén azon elveket fogja képviselni, melyeket eddig magáénak vallott, a város polgársága fájdalommal veszi tudomásul elköltözését.

— **Kinevezés.** Hóhn Károly városi jegyző és lapunk derék munkatársa Hunyadvármegye folyó hó 20-án tartott törvényhatósági közgyűlésében egyhangulag szolgálóvá választott és a főispán ur általam. illyei járásba osztott be szolgálatára. Midőn e jól megérdemelt előhaladás felett örömtinknek adunk kifejezést, egyúttal őszintén sajnáljuk eltávozását, mert benne városunk hatósága egy derék, képzett tisztviselőt — társadalmi életünk pedig egy liktető erő, közkedveltségű tagját veszítette el.

— **Diszoklevél.** Lukács Béla m. k. kereskedelmi miniszter ur Gyulafehérvár sz. k. város diszpolgárává választván, a város közönsége a pompásan elkészített diszoklevelet nagyszámu küldöttséggel ohajtja ő excellenciájának átnyujtatni, mely közelebről meg is fog történni.

— **Jubileum.** A nagyenyedi pénzügyigazgatóság tisztikara folyó hó 28-én készült megünnepelni vezetőjének pénzügyi tanácsos Popp György urnak 25 éves hivatalkodását. — Soha pénzügyi hivatalnak e reájok nézve szokatlan elismerésbe nem részesült, — de különös ez alkalommal az, hogy nemcsak az igazgatóság tagjai, hanem a megyei és mindkét város polgárai részt kívánnak venni ez ünnepélyen nem annyira a banquet-ért, mint az ünnepelt személyeért. Mi sem kívánnunk kimaradni, jó kívánságainkat megkülönböztetve, s tekintve, hogy 25 év alatt a befundok halmazával árasztotta el a bélyeghiányos kérvényezők beadványait, befundolja meg őt az ég munkásságában és egészségében, hogy mindig megelégedéssel tekinthessen vissza működésére.

— **Meghívó.** Az alsófehérmegyei történelmi, régészeti és természettudományi egylet vázasmánya f. évi október hó 28-án d. u. 4 órakor Gyulafehérvárt a városház tanácsstermében tleést tart, a melyre a t. cz. vázasmányi tagok tisztelettel meghívataknak. Az ülés tárgyai: A folyó ügyek elintézése. Gyulafehérvárt, 1892. október hó 24-én. Az elnökség.

— **Közgyűlés.** Alsófehérmegye törvényhatósága őszir rendes közgyűlését folyó hó 26-án tartotta meg.

— **Halálozás.** Görög Konstantin a kir. járás bíróságának irnoka halt meg. — Régóta tudóvészben sanylik és már hosszabb idő óta nem folytathatta hivatalát. A család a következő gyászjelentést adta ki. Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a jó fiu, hü férj, szerető apa és kedves rokon Görög Konstantin m. kir. járásbírósi hivatalnok és önk. tüzeltő szakaszvezető f. hó 23-án délután 3 órakor, hékeében tltt hosszabb betegség után, életének 36-ik és boldog házasságának 10-ik évében jobblétre szenderült. Földi maradványai f. hó 25-én d. u. 3 órakor fognak a várté. i gyászhalból a városi görög keleti temetőbe elhelyeztetni. Béke lengjen porain! Gyulafehérvárt, 1891 Október hó 23-án.

— **Zárgyakorlat.** Az önkéntes tüzeltő-egylet folyó hó 23-án tartotta meg a szokásos őszir zárgyakorlatot. Estve a „Nemzeti szállodában“ társas összejövetel volt.

— **Hangverseny.** Folyó hó 22. és 23-án este a „Hungária“ szálloda éttermében szép számu hallgatóság mellett tartották meg Arionhegedű-hangversenyüket a birneves Szabó testvérek, kik művésziessen kezelik ez új találmányú hangszereket és kellemes benyomást nyujtanak a hallgatónak. Az Arionhegedű egy új találmányú, a hegedűhöz hasonló hangszer; őt (e, a, d, g, c) húrral van ellátva, melyek legfinomabb aczéliből készültek és vonóhuzás által szólaltatnak meg. Az Arionhegedű kezelése igen nagy nehézségekkel jár; az előadások mindentütt bámulatot és csodálatot keltenek, miután e hangszer különös szerkezete, játékmódja és páratlan szép csengő hangja által rendkívül kellemes hat. Hangja az énekhez hasonlít. Azonkívül előadások tartanak, egészen új, zongora-szerkezetű és részben bilyentyűkkel ellátott, saját találmányu Fortecziterákon, melyek önállóan lábakon állnak: hangterjedelmük hat teljes octáv és rajta hegedű-, czimbalom-, hárfa- és mandolin-utánzások is előadatnak.

— **Ellenőrzési szemle.** A m. k. és cs. k. honvédség kötelekébe tartozó tartalékos katonák felett a szemlélet Tolczaner százados tartotta meg. A megvizsgált katonai nyilvántartások vezetése felett megelégedését nyilváníta tovább utazott. A cs. és k. katonák ntőszemléje november hó 6-án a gyulafehérvári cs. és k. 50-ik ezred hadkiegészítő parancsnokság helyiségében. a m. k. honvédség ntőszemléje november hó 25-én Nagy-Enyeden fog megtartatni.

— **Szüret.** Az ideai szüret folyó hó 17 és következő napjaiban folyt le. A gazdák, az eddig már pár éven át a bő és jó termésű szüretelést, ugy a magas árt, annyira megszokták, hogy az ideai feltérmést jobb minőség mellett kedvetlenül szüretelték. Semmi vigság sem mutatkozott. A borkereskedők pedig alig adnak a must hektójáért 16 frtot és sokkal óvatosabbak, nehogy újból cukros vizet vásároljanak.

— **Carmellini M.** folyó hó 22 és 23-án este az „Európa“ szálloda éttermében nagy számu közönség előtt mutatta be a búvészet, equilibriumistikai, spiritisztikai gyorsvésési és állati hang utánzási képességét. A közönség élénk figyelemmel kísérte ügyességét és többször megtapsolta.

— **Bokody** előnyösön ismert színigazgató színtársulatával Dévára érkezett, hol előadásait a közönség pártolása mellett meg is kezdette.

— **Jótekönyvezélu tánczoszoru.** Nehány derék fiatal ember tánczoszort szándékoznak rendezni szegény tanulók felruházatása céljából. — Tekintettel

rá, hogy helyben jótékony egylet nem működik ez irányban, ezen szép szándék dicséretreméltó, és reméljük, hogy közönségünk minden rétege pártolni fogja ezt a szép eszmét. Meg kell gondolni, hogy a járványos gyermekbetegségek nagyszámu meghülés folytán keletkeznek — kötelességünk tehát a mennyire lehet az okokat elhárítani. — És ha gondolóra vesszük, hogy hány gyermek a szükséges ruhák hiánya miatt kénytelenek a tanítást elhanyagolni, derék fiatalágunk vállalata bizonyára szép sikerrel lesz koronázva. — Már a jövő számban a részleteket is fogjuk közzétehetni.

— **Gyulafehérvár sz. k. város tanácsa** közhírmé tette, miszerint a jövő 1893 évi főszorozásra megjelenni kötelezett s az 1872. 1871 és 1870 évben született védkötelesek, a véderő utasítás I. Rész 22 szakasza értelmében f. évi november hó 1-től 30 napok alatt összeírás végett a tanács katonaiugy osztályánál, a hivatalos órák alatt, a V. T. 35 szakasz és a véderő utasítás 23 szakasz g. pontjában megirt büntetés terhe mellett jelenjenek meg. 1) Allításra kötelezettek figyelmeztetnek, hogy ha a védtörvény 31. 32. 33. és 34 §-ában említett kedvezmények valamelyike iránti igényüket ohajtják érvényesíteni, kötelesek felszerelt kérvényüket 1893 évi január vagy február havában a helybeli tanácshoz, vagy legkésőbb azonban a főszorozás napján a sorozó bizottsághoz benyujtani. 2) Hogy az illetőségi sorozó járáson kívül leendő előállítatás megengedessék, kötelesek felszerelt kérvényeiket a fenni határidő alatt beadni esetleg az 1 pont alatt érintett igény érvényesítése is kérendő. 3) Az idegen illetőségi védkötelesek utasítatnak igazoló vagy utasítási okmányukat is magokkal hozni. 4) Megjegyeztetik, miszerint a jelentkezési kötelezettségnek, valamint általában a véderő törvényből eredő kötelezettségeknek elmulasztása a védtörvényben megszabott kötelezettségeknek nem tudása által ki nem menthető.

— **Figyelmeztetés.** Mintán városunkban a napokban két fekete himlő és két diphteritis eset fordult elő, hogy óvintézkedéseiket ez irányban is kiterjesszék Hüléstől óvakodjanak és gyermekeikkel gargarizáltas sanak, hívjanak azonnal orvost.

— **Hetivásár.** A folyó hó 22 és 25-én megtartott hetivásárok az esős idő miatt kevés kereslet és kínálatlaltal gyengék voltak. Kínálat leginkább mustban mutatkozott.

— **Az őszirai rém,** melyet fájdalom nemcsak Nyugat, hanem közép Európa is, s itt édes magyar hazánk is megtanult ismerni, oly aggodalommal fogja el társadalmunkat, hogy e veszélyes rém behurcolásától való félelemben, a vidéki olvasó közönség, még a lapokat sem igen meri kezébe venni, minthogy azok a fővárosban a hol a kolera fellépett, nyomtattatnak; s így a szellemi élvezetekről is inkább lemond, hogysem magát a megfertőzés veszélyének kitegye. A fővárosi szépirodalmi lapok közül a „Képes Családi Lapok“ volt az első, melynek olvasói iránt való gyöngéd gondolkodása és áldozatkészsége az egész országban ismerve van, e lap volt az első a melynek olvasói iránt való gyöngéd gondoskodása és áldozat készsége az egész országban ismerve van, e lap volt az első, a mely, hogy olvasóit a legkisebb aggodalomtól is megmentse, lapját fertőtlenítette, s a már most megjelent 42-ik szám ily fertőtlenített állapotban kerül az olvasók kezébe. Eltekintve azon roppant mérvű áldozattól, mely egy ily több ezer számban megjelenő lap fertőtlenítésével jár, mi magában is dicséretére válik a nevezett lapnak, kétszeresen megérdemli az elismerést azon figyelmelettel, melylyel olvasói iránt, valamennyi heti szépirodalmi lap között első sorban nyilvánítt. Egyébiránt a ki ismeri e lapot tudja azt, hogy annak kiadó tulajdonosa soha semmi költséget nem kímélt s semmi alkalmat el nem mulaszt, hogy lapja olvasóinak érdekeit kielégíthesse és ez okból a legmelegebben ajánljuk mi is olvasóinknak a magyar művelt, főleg női közönségnek e kedvelt lapját. Ara egy évre 6 frt félre 3 frt, 1/4 évre 1 frt 50 kr, kiadó hivatala Bpest Nagy korona utca 20 szám.

— **A november 11-én tartandó színelőzetli jubileumi ünnepélyesség sorozata** következőleg átalapítatott meg. Nov. 10-én a kolozsvári nemzeti színházban. Katona József emlékezetére diszleodással Bánk-ban Nov. 11-én délelőtt 10 órakor a gr. Rhédey féle házra helyezendő emléktábla leleplezése. E házban kezdette meg előadását az 1792 színtársulat; déliben 2 órakor diszleodás a városi vígadóban. Este 7 órakor jubilaris diszleodás a kolozsvári nemzeti színházban, később közlendő programmal. Nov. 12-én este 7 órakor a színházi diszleodás ismétlése. Nov. 11. délelőtt 11 órakor az erdélyi irodalmi társulat a kettős jubileum alkalmából diszleost tart.

— **Ekeverseny Kolozsvár mellett.** Az erdélyi gazdasági egylet f. évi október hó 27-én Kolozsvár mellett, a kolozsmonostori m. k. gazdasági tanintézet gazdasági tanintézet gazdaságában ekeversenyt rendez. Ez a verseny már augusztus 31-ére ki volt tűzve, de részint azért mert az idő rövidsége miatt ke'ő számu jelentkezés nem történt, másrészt pedig, mert a nagy szárazság és a talaj tulkevényessége miatt a verseny különben sem lett volna megtartható, végre pedig azért is, hogy ez a kolozsmonostori gazdasági tanintézet összes hallgatóinak is tanulmányul és okulásul szolgálhasson, a fent jelzett időre elhalasztatott. A jelzett időben azonban minden bizounyal és annyival inkább megtartatik, mert a versenyre oly számos bejelentés történt és ezek közt sok újdonság, hogy hazánk gazdalközönségének bő alkalmá nyilik itt a tanulmányozásra és a céljainak legjobban megfelelő ekék kiválasztására,

